

Foto: Margareta Edqvist

Mosippa finns på den svenska rödlistan över hotade arter och är placerad i kategorin sårbar (VU). Den är även fridlyst. Arten har under de senaste årtiondena minskat betydligt i utbredning och antal växtplatser. För att försöka bryta den negativa utvecklingen har Naturvårdsverket låtit utarbeta ett åtgärdsprogram som har som mål att gynna arten.

Mosippa är en flerårig, drygt decimeterhög ört med en övervintrande bladrosett. Blomningen inträffar i april–maj. Stjälkarna är enblommiga med stora vackra klocklika blommor. Kronbladen är vita på in-

sidan och ljuslila eller rödaktiga på utsidan. Blomman och övriga delar av årsskottet är mjukt silkes håriga. Blomstjälkarna är först upprätta, sedan hängande och i frukt åter uppräckta och 20–30 cm höga med håriga frukter. Oftast finns tre till sex (ibland upp till ett trettio) blommande stjälkar per planta.

De basala bladen är något läderartade, pardelade och relativt bredflikiga vilket skiljer den från backsippa och fältsippa. Mosippans blad är vintergröna. Ibland växer den tillsammans med backsippa som har blå till blåvioletta blommor, sällsynt vita.

Rödlistan

Den svenska rödlistan upprättas av ArtDatabanken och fastställs av Naturvårdsverket. Listan uppdateras vart femte år. I rödlistan klassificeras växter och djur i olika hotkategorier beroende på hur stor risken är att arten ska försvinna ur landet.

Rödlistans kategorier:

RE – Försvunnen
CR – Akut hotad
EN – Starkt hotad
VU – Sårbar
NT – Missgynnad
DD – Kunskapsbrist

Foto: Margareta Edqvist

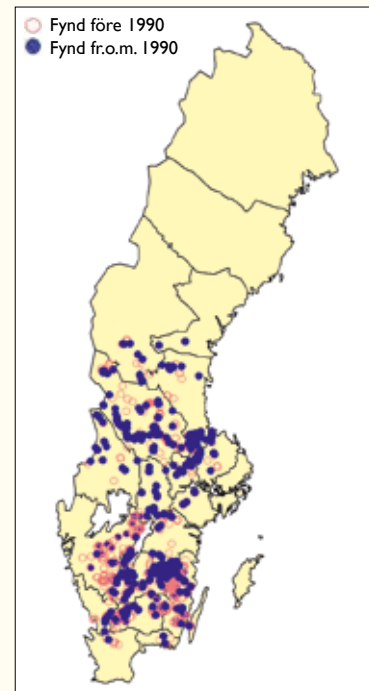

Illustration: Nils Forshed

Mosippa

växer numera nästan uteslutande på isälvsmaterial i anslutning till rullstensåsar och sandfält. Glesa, torra tallhedar är den vanligaste biotopen men den förekommer också på ljunghedar och andra hedartade betesmarker. Växtplatserna är ofta sydvända gläntor eller vägslänter i lugnt och soligt läge med tidig snösmältning. Vanliga följarter är lingon, mjölon, ljung, väggmossa och olika renlavar. Arten trivs inte bland blåbärsris eller i tät ljung och för att kunna gro är den beroende av markstörningar som ger blottor i vegetationstäcket. Under de senaste femtio åren bedöms arten ha minskat med åtminstone hälften. Minskningen beror sannolikt på förändrat skogsbruk och ökad kvävebelastning. Halvöppna, olikåldriga och betade skogar är sällsynta idag. Igenväxning med ris eller gräs och tätande mossmattor är ett hot.

Många lokaler har förstörts genom grustäkt. Arten gynnas starkt av skogsbete och bränning. Det är också viktigt att man röjer och gallrar och ser till att det är tillräckligt ljusst på lokalerna. Kan man inte bränna så kan ”förnakrattning” vara en hjälp om man vill behålla sin mosippa. Krattningen bör göras när den blommat och bildat frön. Kratta försiktigt bort mosstäcket så att blottade ytor skapas!

Mosippan förekommer i övriga Norden också i Danmark, Norge och Finland.

Om du vill läsa mer om mosippa eller om floraövervakning kan du besöka följande hemsidor:

Svenska Botaniska Föreningen:
www.sbf.c.se

ArtDatabanken:
www.artdata.slu.se

Naturvårdsverket:
www.naturvardsverket.se

Länsstyrelserna:
www.lst.se

Floraövervakning

Sveriges miljömål slår fast att alla arter ska förekomma i livskraftiga bestånd. Att kartlägga förekomsten av hotade växter är en viktig del i arbetet med att bevara arter och biologisk mångfald.

Projekt Floraväktarna är ett nätverk av växt- och naturintresserade personer som besöker de hotade arternas växtplatser för att räkna antalet plantor, upptäcka eventuella förändringar eller andra oroande faktorer. Floraväktarnas rapporter ligger till grund för en del av miljöövervakningen

och floravårdsarbetet i landet.

Andra viktiga delar i bevarandearbetet är nätverket Natura 2000 och arbetet kring åtgärdsprogrammen.

Naturvårdsverket har gett länsstyrelserna i uppdrag att ta fram åtgärdsprogram för ett antal hotade kärlväxter som inte klarar att överleva utan särskilda åtgärder. Programmen är inte formellt bindande men syftar till att vara vägledande för arbetet med att bevara dessa arter i landet.

Natura 2000 är ett nätverk av EU:s mest

skyddsvärda naturområden. Natura 2000-områden finns i alla medlemsländer och ska hejda utrotningen av arter och livsmiljöer. Ett fyrtiotal av Sveriges kärlväxter ingår i nätverket.

Vill du veta mer om floraövervakning eller informera om någon lokal för mosippa hör gärna av dig till margareta.edqvist@telia.com som är samordnare för Floraväktarna.

Vill du diskutera kring skötsel eller åtgärder för en specifik lokal kontakta din länsstyrelse.

Svenska Botaniska Föreningen
Världsnaturfonden WWF
ArtDatabanken